

Feil premiss om bioenergi?

Det grønne skiftet er å utnytte skogens tømmer til mest mulig varige produkter, ikke til brenning i motorer

Erik Fleischer, sivilingeniør, skogeier

Skogindustrien i hele Norden planlegger nå for store investeringer i produksjon av biodrivstoff med råstoff fra skogen og får støtte fra alle politiske partier.

Hvordan vi utnytter ressursene i det store boreale beltet rundt planeten som inneholder 30% mer karbon enn all regnskog i verden, er like viktig for klima som å ta vare på regnskogen.

I Klassekampen 17.okt. skriver forskere ved forskningscenteret Bio4Fuels ved NMBU at de kanskje er enige i at hugging av skog for bruk til bioenergi, inklusive frakt over lange avstander, er mindre miljøvennlig enn bruk av kull, men at det er feil premiss for vurdering av bioenergi som del av det grønne skiftet i Norge. De hevder at hoveddelen av biomassen som skal brukes til bioenergi, kommer fra eksisterende skogindustri og at det er den delen av hogsten som ikke blir brukt til trelast eller papp og papir, som skal benyttes til bioenergi, og at det er behovet for trelast som er styrende for hogsten.

Utgangspunkt for diskusjonen er at en ekspertgruppe fra flere europeiske vitenskapsakademier ber om at EU ikke må fortsette å godkjenne brenning av tømmer eller pellets som fornybar energi hvis tømmeret er hugget for energiformål. De hevder at slik bruk slipper ut mer CO₂ enn om man benytter kull. Kun virkelig avfall fra treindustrien kan brukes. Det var dette som EU opprinnelig godkjente som fornybar energi, men praksis har etter hvert godkjent tømmer og pellets som fornybar energi og hvor utslippene ikke regnes med i klimaregnskapet.

Ved hogst i Norge er det normalt med flatehogst. Det vil si at alt tømmer på arealet tas ut vel vitende om at hele 40-50 % går til massevirke som til nå har gått til papir og papp. Med redusert behov for papir og økende interesse for bioenergi/pellets/ biodrivstoff hevder også forskerne ved Bio4Fuels at mye av massevirket vil gå til biodrivstoff. Med de store ambisjonene til volum som biodrivstoffprodusentene i hele Norden har, vil det vesentlig være massevirke som vil bli brukt til biodrivstoff. Industrien hevder at de vil bruke kvist og toppe, men dette samles ikke inn i Norge, og hvis det gjøres må skogen gjødsles for å erstatte næringstapet. Volumet er heller ikke nok til å dekke behovet.

Å lage biodrivstoff av tømmerstokken krever mye energi med CO₂-utslipp og når biodrivstoffet brennes i motoren slippes det ut like mye CO₂ som ved bruk av fossilt drivstoff. I tillegg tar det lang tid å binde opp CO₂ i ny skog, 80-90 år. Flere analyser (NVE, SSB) over 90 år viser at den negative klimaeffekten blir dobbelt så høy av å bruke biodrivstoff fra skogen sammenlignet med bruk av fossilt drivstoff.

I følge siste FN-rapport må vi redusere utslippene med 45% innen 2030 og 90% innen 2050 for å unngå mer enn 1,5 grader oppvarming. En videre økning til 2 grader vil føre til store miljøkonsekvenser.

Flere forskere ved NMBU er enige i at økt bruk av biodrivstoff til erstatning for fossilt drivstoff vil øke CO₂-utslippene og dermed bidra til økt oppvarming på kort og mellom lang sikt, men redusere på lang sikt. Slik bruk av skogen medfører derfor at vi oppgir å stabilisere temperaturen under 1,5 eller 2 grader C og må i så fall ta ansvaret for de store og uberegnelige klimaendringene en høyere oppvarming til 3-4 grader vil føre med seg.

Løsningen på klimautfordringen er å erstatte fossilt drivstoff med fornybar elektrisitet, ikke ved innblanding av noe biodrivstoff fra skogen på tanken.

Hvis skogindustrien og forskerne vil bidra positivt til å hindre økt oppvarming og til det grønne skiftet bør vi lagre mest mulig karbon i skogen. Ikke ved fredning, men ved å hugge skogen først når den er godt hogstmoden og ikke lengre binder mer karbon og ikke som i dag hugge når den er bare 50-60 år gammel og midt i sin viktigste vekstperiode. I tillegg bør vi øke skogarealet og plante til alt areal etter hogst. Mest mulig av hogsten bør gå til trelast som

erstatning for stål og betong og til andre varige produkter som sponplater, isolasjonsmateriale, biokull til bl. a. jordforbedring og industri, tekstiler, bioplast og papir og papp med gjenvinning. Her forskes det på flere muligheter. Det er slike produkter skogindustrien, forskere og staten bør fremme.

Uttrykket det «Det grønne skiftet» brukes ofte av skognæringen om all bruk av produkter fra skogen. Det er bare den bruk som ikke bidrar til at temperaturen stiger med mer enn 1,5 eller 2 grader som kan kalles «Det grønne skiftet». Med de enorme utslippene av klimagasser i verden de siste 10-årene har vi fått kort tid på oss til å redusere utslippene. All bruk av bioprodukter er derfor ikke lengere bærekraftig i forhold til Parisavtalen.

Det hevdes at vi trenger biodrivstoff i en overgangsfase da det tar lang tid å skifte ut den fossile bilparken. Bruk heller kapitalen til å elektrifisere samfunnet raskere eller vurder bruk av fornybart syntetisk drivstoff enn å investere i en midlertidig industri som også bidrar til økt oppvarming. Nå kommer endelig flere elbilmodeller og som dekker de fleste behov og , elbusser, elferger og elbåter. Fremtiden er elektrisk med batteri eller hydrogen.

For luftfart er det bare redusert volum med avgifter som kan bidra til mindre utslipp før de er klar for elektrifisering om 5-10 år på korte distanser og kanskje med fornybar syntetisk bensin eller hybride løsninger for lengere distanser.

Uttrykket det «Det grønne skiftet» brukes ofte av skognæringen om all bruk av produkter fra skogen. Det er bare den bruk som ikke bidrar til at temperaturen stiger med mer enn 1,5 eller 2 grader som kan kalles «Det grønne skiftet». Med de enorme utslippene av klimagasser i verden de siste 10-årene har vi fått kort tid på oss til å redusere utslippene. All bruk av bioprodukter er derfor ikke lengere bærekraftig i forhold til Parisavtalen.